

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

9 mei 2008

VOORSTEL VAN DECREET

**– van mevrouw Anissa Temsamani, de heren Dirk De Cock en Piet De Bruyn
en de dames Kathleen Helsen, Stern Demeulenaere en Laurence Libert –**

**houdende het instellen van een rookverbod in onderwijsinstellingen
en centra voor leerlingenbegeleiding**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Katleen Martens en de heer Ludo Sannen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, Jos De Meyer, Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Fientje Moerman;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijk;

de heer Jef Tavernier.

Zie:

1598 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

– Nr. 2: Amendement

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie behandelde op 6 mei 2008 het voorstel van decreet van mevrouw Anissa Temsamani, de heren Dirk De Cock en Piet De Bruyn en de dames Kathleen Helsen, Stern Demeulenaere en Laurence Libert houdende het instellen van een rookverbod in onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding.

1. Toelichting door mevrouw Anissa Temsamani, indiener

Mevrouw *Anissa Temsamani*, indiener, dankt de andere ondertekenaars van het voorstel van decreet. Met de indiening van dit voorstel van decreet dreigen de indieners zich in ieder geval niet populair te maken bij een beperkt deel van de bevolking, namelijk de rokers. Maar zelf roker zijnde, vindt zij dat een uitbreiding van het rookverbod in de scholen een logische stap is om te komen tot een coherent en dus efficiënter antirookbeleid binnen de onderwijsinstellingen.

De spreker is van mening dat er ook een breed maatschappelijk draagvlak is voor een strikt rookbeleid. Zij verwijst naar het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) die op 22 maart 2007 zich in zijn unaniem advies over het rookbeleid op scholen uitsprak voor een decreetgevend initiatief dat de bestaande regelgeving rond het roken op de werkvloer en het roken in openbare gebouwen zou verstrengen, om te komen tot werkelijk rookvrije scholen en schoolactiviteiten. De Vlor zag deze maatregel als een belangrijk, maar zeker niet het enige element van een breder sensibiliserend kader.

Net zoals de Vlor zijn de indieners zich immers bewust van de beperking van een verbod. Jongeren moeten in de eerste plaats zelf 'neen' kunnen zeggen tegen sigaretten. Er bestaat dan ook geen eenvoudige manier om te voorkomen dat kinderen en jongeren beginnen met roken. Eén maatregel of actie volstaat niet.

Onderzoek toont aan dat experimenteren met roken in de eerste plaats beïnvloed wordt door het rookgedrag van leeftijds- en groepsgenoten, en in de tweede plaats door de bereikbaarheid van tabaksproducten voor jongeren, het rookgedrag van hun omgeving, de prijs van sigaretten en het rookverbod in bepaalde publieke plaatsen zoals bijvoorbeeld op school.

Het staat onomstotelijk vast dat 'zien roken, doet roken'. Met de verplichting van rookvrije schoolcampussen, wil de spreker alvast die wetmatigheid gepast beantwoorden. Daarnaast willen de indieners

de scholen aanzetten tot het voeren van een integrale strategie van tabakspreventie, zowel gericht naar de leerlingen, als naar het personeel én alle anderen die in het kader van een naschoolse activiteit in de scholen komen.

64 tot 72 percent van de zeventien- en achttienjarigen heeft ooit tabak gebruikt. Het overgrote deel van de jongeren komt vroeg of laat in aanraking met tabak. Daaruit blijkt dat een rookbeleid op de eerste plaats moet informeren en bewust moet maken en dus jongeren ervan moet weerhouden om te starten met roken. Het moet gezegd worden dat de instellingen zich daarvoor al vele jaren inzetten.

Ook de overheid ziet het als een pedagogische plicht om jongeren bewust te maken van de gevaren van roken en daarvoor blijvend inspanningen te leveren samen met de opvoeders, scholen, ouders enzovoort. In het schooljaar 2007-2008 trekt de Vlaamse Regering 150.000 euro uit voor rookpreventie in het onderwijs. De middelen gaan enerzijds naar opleiding voor CLB-medewerkers en leerkrachten in verband met dit thema, anderzijds naar concrete programma's voor scholieren.

Alarmerend is echter vooral de vaststelling dat 17 percent van alle scholieren regelmatig rookt. Dat wil zeggen minstens één keer per week. 14 percent van alle scholieren rookt zelfs dagelijks. Hieruit blijkt dat een uitsluitend sensibiliserende strategie niet volstaat en dat ook een krachtadiger beleid moet worden gevoerd om het tabaksgebruik te doen dalen.

Hoewel de cijfers uit de onderzoeken van afgelopen jaren aantonen dat er wat het rookgedrag bij jongeren betreft een 'gunstige' evolutie is, moeten de maatregelen om het tabaksgebruik terug te dringen dus zeker blijven bestaan, en zelfs nog worden versterkt. Mevrouw Temsamani is dan ook van mening dat een uitbreiding van het rookverbod naar alle terreinen en extra-murosactiviteiten van onderwijsinstellingen noodzakelijk is. De indieners willen de voorbeeldfunctie die de instellingen vervullen, versterken.

Reeds in zijn advies van maart 2007 gaf de Vlor aan waar de grootste weerstand zou bestaan tegen deze nieuwe regeling. Er werd daarover ook uitvoerig gediscussieerd. Er waren ondertussen vooral reacties vanuit het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso). Daar vreest men moeilijkheden met het invoeren van het rookverbod tijdens de lessen, omdat de leerlingen tijdens hun 'werkuren' vaak op werkvloeren staan waar er andere regels rond roken gelden.

De spreker begrijpt dat het soms niet eenvoudig is om het rookverbod plotsklaps in te voeren en af te dwingen, bijvoorbeeld in het dbso, maar ook in be-

paalde andere contexten, zoals in scholen die de campus delen met een andere organisatie of instellingen of scholen waaraan een internaat verbonden is. Tegelijk biedt dit voorstel van decreet voldoende ruimte voor lokale invulling van het rookbeleid. Maar de indieners willen niet afwijken van de vooropgestelde finaliteit van rookvrije scholen en schoolomgevingen. Het lijkt in dat opzicht zeker geen goed idee om voor bepaalde onderwijsinstellingen uitzonderingen te maken.

2. Algemene bespreking

Mevrouw *An Michiels* stelt dat de Vlaams Belangfractie het voorstel van decreet zal steunen. Zij verwijst naar twee vragen om uitleg die eerder werden gesteld. Het gaat om een vraag van de heer *Werner Marginet* van 25 januari 2007 (*Hand. VI. Parl. 2006-07*, nr. C81) en van mevrouw *Marijke Dillen* op 3 maart 2005 (*Hand. VI. Parl. 2004-05*, nr. C129). De Vlaams Belangfractie is verheugd dat na de twee initiatieven die door haar werden genomen, de zogenaamde bocht is genomen door de andere commissieleden. In 2005 vroeg mevrouw *Dillen* immers een algemeen rookverbod op te leggen in alle scholen. De teneur bij een meerderheid in de commissie was toen dat er aan de scholen niets moet opgelegd of verplicht worden maar dat een beleid hierover van onderuit moest groeien. Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, zei toen: “Ik zou de minister dan ook willen vragen om, in het kader van het hier door iedereen gesteunde participatief schoolbeleid, dit vanuit de scholen zelf te laten groeien. De scholen moeten zelf kunnen beslissen of ze al dan niet rookvrij moeten worden. Indien we een dergelijk initiatief vanuit een bepaalde groep leerlingen of leerkrachten laten groeien, is de kans op succes veel groter. Indien een verbod van bovenaf wordt opgelegd, zal iedereen allicht de neiging hebben om in alle mogelijke sanitaire installaties te roken. Dit zou uiteraard niet bevorderlijk voor de gezondheid zijn. Ik zou deze initiatieven aanmoedigen, maar ik zou niets verplicht opleggen.”

De minister zei volgens mevrouw *Michiels* dat hij eerder voorstander was om de inrichtende machten zelf maatregelen te laten treffen. Hij zei verder: “Ik denk niet dat het mijn taak is om in dit verband regels op te leggen. Ik heb hiertoe overigens niet meteen de bevoegdheid. Het gaat hier tenslotte om door de federale overheid uitgevaardigde KB's. Ik zou de erkenning kunnen intrekken van scholen waar wordt gerookt. Deze zwart-witbenadering lijkt me evenwel niet zo interessant. We kunnen beter proberen de initiatieven aan de basis te coördineren en op die manier een antitabaksbewustzijn creëren.”

De spreker besluit dat het maatschappelijk draagvlak voor een algemeen rookverbod dat er toen zichtbaar

niet was, er nu wel is. Zij betreurt dat de kans werd gemist om met Onderwijs voorop te lopen in de strijd tegen roken. De Vlaams Belangfractie apprecieert echter het voortschrijdend inzicht bij alle commissieleden.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* zegt dat zij voorstander blijft van haar toenmalige voorstel maar wil zich democratisch aansluiten bij een voorstel van de meerderheid. Dat kost haar in dit geval weinig moeite.

De heer *Frank Vandenbroucke*, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, wenst in naam van de Vlaamse Regering te zeggen dat hij het een goed voorstel van decreet vindt. Hij is tevreden over de manier waarop dit geleidelijk aan is gegroeid. Er zijn twee manieren om met dergelijke problemen om te gaan. De ene manier is ‘gesticulair beleid’: met grote ruchtbaarheid starten met een verbod. Vervolgens zal worden vastgesteld dat het verbod misschien niet kan worden gehandhaafd. De andere methode is eerst consensus laten groeien via het terrein en een vertaling door het middenveld. Zodra er een stevige consensus is, wordt er dan getracht om het volledige werkveld mee te krijgen. De tweede methode werd gekozen waardoor men steeds kan opwerpen, zoals mevrouw *Michiels*, waarom dit niet eerder is gebeurd. De minister is bijzonder blij met het, door hem gevraagde, Vlor-advies en het oppikken hiervan door de meerderheidspartijen.

Precies om niet aan ‘gesticulair beleid’ te willen doen en luidruchtig te roepen wat wordt verboden, zonder het te kunnen waarmaken, vindt de minister het wijs dat de parlementsleden van de meerderheid – in de geest van het Vlor-advies – ruimte laten voor enkele beperkte maar evidente uitzonderingen die duidelijk zijn afgebakend.

De minister is van mening dat er ondertussen in scholen al veel is gebeurd. Hij werd, reeds enkele tijd geleden, bij schoolbezoeken aangesproken door scholieren op het aangekondigde rookverbod. Waarna een discussie volgde. Dergelijke discussies zijn goed. Daarna moet er dan een algemene maatregel worden genomen.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikelen 1 tot 3

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Deze artikelen worden unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 4

Een amendement van de dames Katleen Martens en An Michiels en de heren Werner Marginet en Leo Pieters strekt ertoe artikel 4 te vervangen door de volgende tekst:

“Het is verboden te roken in de gesloten en open plaatsen van de instellingen.

Voor meerdaagse extra-murosactiviteiten werkt de school in haar reglement een eigen beleid uit.” (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1598/2).

Mevrouw *Katleen Martens* verduidelijkt dat de indieners van het amendement van oordeel zijn dat het verbod moet gelden voor leerlingen, leerkrachten en ouders op het ganse domein, terreinen en gebouwen, van de instellingen. Het is tegenstrijdig om leerlingen op te voeden tot niet-roken en tegelijkertijd toe te staan dat er op bepaalde uren en dagen wel mag gerookt worden. Voor de meerdaagse extra-murosactiviteiten moet de autonomie van de scholen gelden. In het kader van een participatief beleid kunnen leerlingen, leerkrachten en ouders samen tot een breed gedragen reglement komen. Dit kan een aanzet zijn tot het verder uitstippelen van een rookverbod-beleid dat ruimer moet worden gezien dan de schoolcontext en inspeelt op de attitudes van leerlingen, leerkrachten en ouders.

Het amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2.

Het artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 5 tot 14

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Deze artikelen worden unaniem aangenomen met 10 stemmen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende het instellen van een rookverbod in onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Katleen MARTENS
Ludo SANNEN

Monica
VAN KERREBROECK